

Erfinpassingsplan

Tuinstraat 6 in Gaanderen

Colofon

Erfinpassingsplan

Tuinstraat 6 in Gaanderen

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: Locis Adviseurs
Contactpersoon: dhr. R. Aagten

Projectnummer en versie: 814B, versie 1.0		Status: definitief
Projectleider: Ing. P. Leemreise	Veldmedewerker(s): Ing. P. Leemreise	Rapportdatum: 7-11-2016
Ligging projectgebied: Tuinstraat 6 Gaanderen		

Correspondentieadres:
Aladnaweg 18
7122RR Aalten
info@natuurbankoverijssel.nl

[@natuurbankOverijssel](https://twitter.com/natuurbankOverijssel)

1. Inleiding

Er zijn concrete plannen voor de sloop van oude stallen en de bouw van een woning op het adres Tuinstraat 6 in Gaanderen. In voorliggend rapport wordt een concreet voorstel voor landschappelijke inpassing van het nieuwe erf gepresenteerd. Het rapport wordt afgesloten met een toelichting over de inrichting en het uit te voeren beheer om tot het wenselijke eindbeeld te komen.

2. Het plangebied

2.1 Situering

Het plangebied is gelegen op het adres Tuinstraat 6 in Gaanderen. Het ligt in het buitengebied, net ten oosten van de kern Gaanderen. Op onderstaande kaart wordt de globale ligging van het plangebied weergegeven.

Globale ligging van het plangebied in de omgeving. Het plangebied wordt met de cirkel aangeduid. Bron: Provincie Gelderland.

2.2 Beschrijving van het plangebied

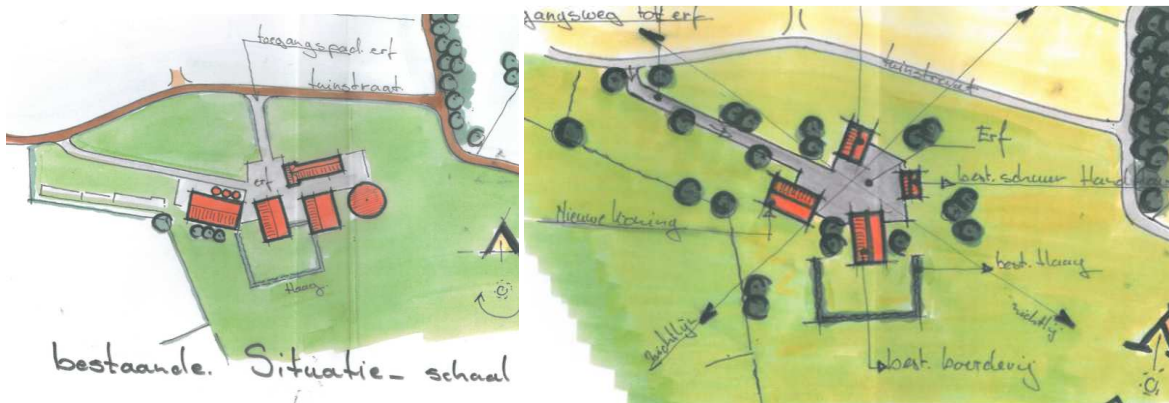
Het plangebied bestaat uit een oud agrarisch erf met een (woon)boerderij, een kapschuur en twee oude stallen. Aan de oostzijde van het erf staat een mestsilo. Het plangebied wordt omsloten door grasland. Het grasland ten zuiden van het erf wordt vrij intensief beheerd met bijbehorende mestgift. Het grasland tussen het erf en de Tuinstraat wordt extensiever beheerd. Op onderstaande luchtfoto wordt het plangebied in detail weergegeven.

Detailopname van het plangebied. Het plangebied wordt met de lijn aangeduid. Bron: Provincie Gelderland.

2.3 Voorgenomen activiteit

De voorgenomen activiteit bestaat uit het slopen van twee stallen, een werktuigenberging en een mestsilo en het bouwen van twee woningen met inpandige bijgebouw/berging. Op onderstaande afbeelding wordt de oude en nieuwe wenselijke situatie weergegeven.

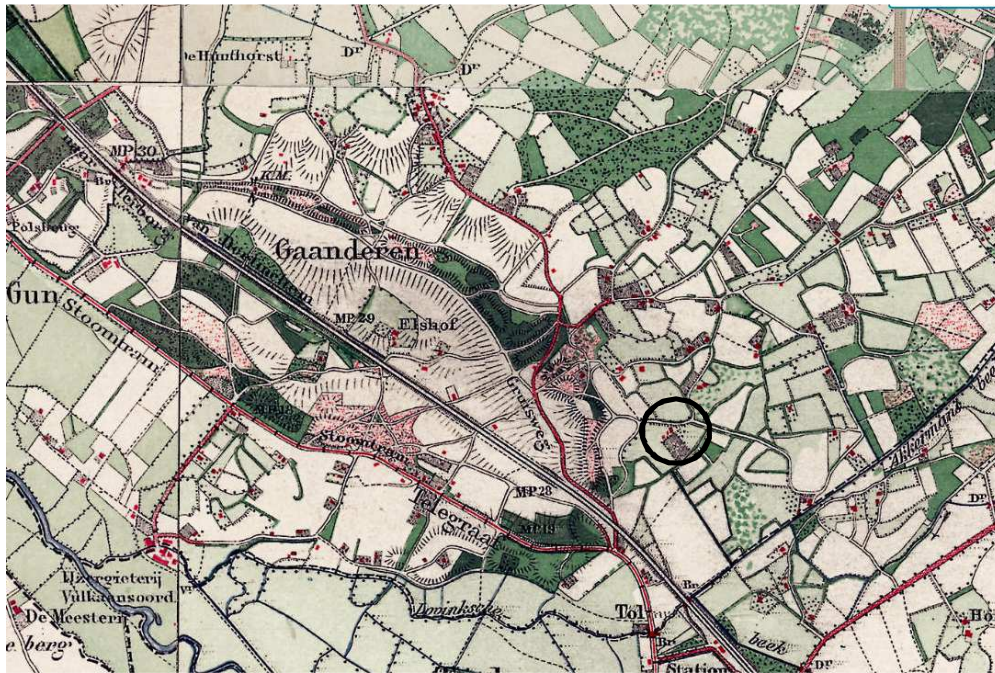

Oude situatie (links) en nieuwe situatie.

2.3 Landschap

Het plangebied ligt in het kampenlandschap. Dit is een oud agrarisch cultuurlandschap dat gekenmerkt wordt door een grillig wegenpatroon, verspreid liggende boerderijen in het landschap, ongelijkmatige en -vormige percelen en een afwisseling van kampen (essen) en hooilanden. In het noordoosten gaat dit landschap geleidelijk over in de bossen van Slangenburg en in zuidwestelijke richting gaat het landschap over in een essenlandschap op de rivierduingordel en uiterwaardenlandschap van de Oude IJssel. Op onderstaande afbeelding wordt het plangebied afgebeeld in het historische landschap anno 1880 en het huidige anno 2016.

Ligging van het plangebied in het landschap begin 20^e eeuw. Het plangebied wordt met de cirkel aangeduid. (Bron: Kadaster)

Ligging van het plangebied in het landschap 2016 eeuw. Het plangebied wordt met de cirkel aangeduid. (Bron: Kadaster)

Het karakteristieke kampenlandschap was een kleinschalig en besloten agrarisch cultuurlandschap waarbij het landschap bepaalde welke agrarische activiteiten ontplooid konden worden. De hogere-drogere-dekzandkoppen werden vaak gebruikt als akker (de éénmans-es of 'kamp' genoemd) terwijl de natte delen gebruikt werden als hooiland of weide. De essen waren meestal omzoomd met struweelhagen om het vee buiten te houden. De boerderijen lagen willekeurig verspreid in het landschap, van oorsprong op een droge kop in het landschap. Traditionele beplantingsvormen op een oud agrarisch erf zijn de bongerd (boomgaard), walnotenboom (tegen insecten) en wat geriefhout in de vorm van elzen, knotwilgen of een erfbosje met zomereik, elzen, wilgen of populieren.

2.4 Aanwezige erfbeplanting

Op het huidige erf is erfbeplanting vrij schaars. Achter de oude varkensstal staan enkele berken en de voortuin wordt begrensd door een beuken scheerhaag. Overige beplanting ontbreekt op het erf.

Aanwezige erfbeplanting.

3 Ruimtelijke analyse

3.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt vanwege het ontbreken van erfbeplanting open in het landschap. Het omringende agrarische cultuurland gaat zonder fysieke barrière over in het erf. Alleen de voortuin is middels een beuken scheerhaag fysiek gescheiden van het naastgelegen boerenland. Aan de achterzijde van de oude varkensstal staan enkele berken. Vanaf de Tuinstraat is er vrij zicht op de bebouwing op het erf.

Het huidige erf wordt via twee erftoegangswegen ontsloten. Beide lopen vanaf de Tuinstraat naar het erf.

3.2 aanknopingspunten voor landschappelijke inpassing

Op basis van de ruimtelijke analyse kunnen de volgende aanknopingspunten geformuleerd worden voor een landschappelijke inpassing van het erf;

- Aanbrengen traditionele beplantingsvormen op het erf zoals hoogstamboomgaard en walnoot
- Aanbrengen fysieke grens tussen erf en het omringende agrarische cultuurland
- Het huidige erf is groot; door het erf te verkleinen kan een duidelijke scheiding tussen 'wonen' (erf) en werken (agrarisch cultuurland) aangebracht worden.
- Versterken van de één-erf gedachte door één erftoegangsweg aan te benutten.

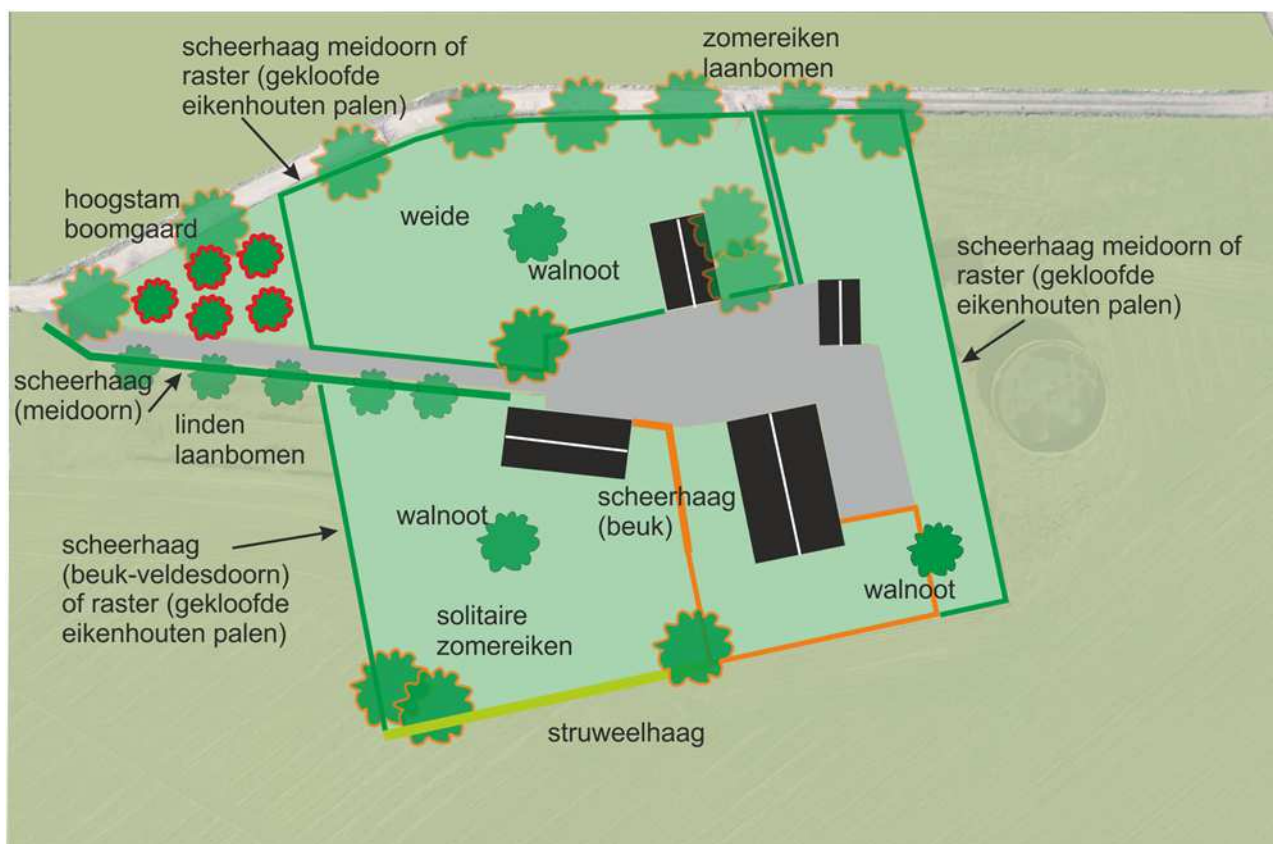
4 Voorstel voor landschappelijke inpassing van het erf

4.1 Inrichting

Op onderstaande afbeelding wordt een voorstel voor landschappelijke inpassing gepresenteerd. Het plan omvat de volgende onderdelen:

- Aanleg hoogstamboomgaard
- Aanplant zomereiken laanbomen langs de Tuinstraat
- Aanleg scheerhaag rondom nieuwe tuin
- Aanplant solitaire zomereiken en walnoten op het erf
- Aanleg scheerhaag (meidoorn) rondom weide tussen de Tuinstraat en het erf OF een afrastering met gekloofde eikenhouten palen.

Op onderstaande afbeelding wordt het voorstel voor landschappelijk inpassing weergegeven.

Voorstel voor landschappelijke inpassing van het nieuwe erf.

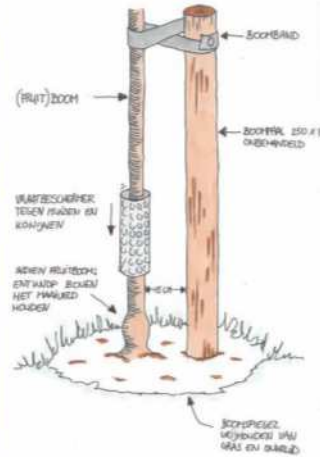
Voorbeeld van raster bevestigd aan gekloofde eikenhouten palen (links) en zomereiken laanbomen.

Hoogstamboomgaard

In de noordwesthoek van het erf worden vijf hoogstam fruitbomen geplant. Er worden appelbomen gebruik met een maat van 14-16 cm (stamomtrek op 1,5 m1 hoogte). De hoogstamappelbomen worden in een ruim plantgat gepoot en ondersteund door twee boompalen met boomband. Er wordt bij voorkeur gebruik gemaakt van oude rassen. Deze zijn van nature robuuster en minder kwetsbaar voor ziektes en plagen.

Verbeelding van een hoogstam appel-boomgaard. Foto: internet.

Verder:

- Hoogstambomen kunnen meer dan 10 meter hoog en breed worden. Het is daarom belangrijk bij aanplant de fruitbomen op ruime afstand van elkaar te planten.
- Plant daarom appelbomen minstens 10 meter uit elkaar, peren en kersen 8 meter en pruimen 6 meter uit elkaar.
- Voor het planten is een ruim plantgat noodzakelijk waarin de wortels zich wijd kunnen uitspreiden. Het plantgat moet daarom een afmeting hebben van 70x70x70 cm groot. Spit na het graven de bodem van het plantgat los.
- Plaats daarna een boompaal van onbehandeld hout naast de boom (maat 250 cm bij 8 cm), op ongeveer 15 cm van de boom, aan de kant van de heersende windrichting (dit is meestal het zuidwesten), waar u de jonge boom met een brede band aan bevestigt.
- U kunt nu het plantgat weer dichtgooien. Pas bij arme grond bodemverbetering toe door bijvoorbeeld potgrond te mengen met de grond uit het plantgat.

Scheerhaag

De scheerhaag bestaat uit meidoorn of veldesdoorn/beuk (naast de woning) met een minimale maat van 80-120 cm. Er worden minimaal 3 stuks plantsoen per strekkende meter haag geplant.

Voorbeeld van een meidoorn scheerhaag.

Struweelhaag

Er wordt een enkele rij bosplantsoen geplant in een plantverband van 1 meter. Als plantmateriaal wordt meidoorn, veldesdoorn, es, esdoorn, berk, lijsterbes, Gelderse roos, liguster, vuilboom en boswilg gebruik (gelijkmatig gemengd) met een minimale maat van 80-120 cm. De totale breedte van de haag is 2 meter

Soort	Soort
Meidoorn 10%	Liguster 10%
Veldesdoorn 10%	Vuilboom 10%
Es 10%	Boswilg 10%
Esdoorn 10%	Lijsterbes 10%
Berk 10%	Gelderse roos 10%

Laanbomen en solitaire linden

Langs de Tuinstraat en op het erf worden 22 solitaire bomen geplant (zomereik, linden en walnoot). Als plantmateriaal worden als laanboom gekweekte bomen gebruikt met een minimale stamomtrek van 14-16 cm op 1,5 meter hoogte. Het aanplanten van een boom kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest.

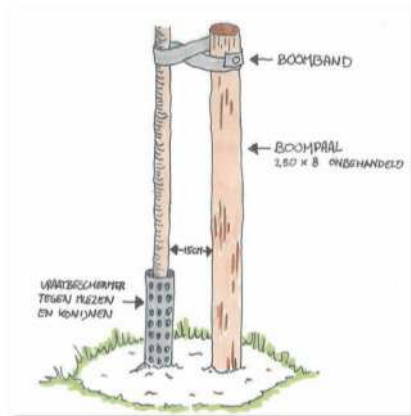

Voorbeeld van een volwassen solitaire welnotenboom.

Specifieke plantinstructie

1. Voor het aanplanten is een ruim plantgat noodzakelijk waarin de wortels zich wijd kunnen uitspreiden. Het plantgat dient daarom ongeveer een afmeting te hebben van 70x70x70 cm groot. Spit na het graven de bodem van het plantgat los.
2. Plaats daarna een boompaal van onbehandeld hout naast de boom (maat 250 cm lengte bij 8 cm doorsnede), op ongeveer 15 cm van de boom, aan de kant van de heersende windrichting (dit is meestal het zuidwesten). Bevestig de jonge boom met een brede band aan de boompaal.

- U kunt nu het plantgat weer dichtgooien. Pas indien nodig bodemverbetering toe door bijvoorbeeld potgrond te mengen met de grond uit het plantgat.

Boom met boompaal.

4.2 Beheer

Struweelhaag

De struweelhaag mag vrijuit groeien tot een brede en hoge haag en wordt niet vaker dan eens in de zes jaar gesnoeid of afgezet. Afzetten betekent dat de struiken tot 10 à 20 cm boven de grond worden afgezaagd. De struiken groeien uit zichzelf weer uit. Houd het eerste jaar na afzetten de stobben vrij van onkruid. Na ongeveer 3 jaar zal de aanplant een meer gesloten karakter krijgen en kan waar nodig gesnoeid worden. Dit snoeiwerk bestaat voornamelijk uit het weghalen van takken die problemen geven. Als u er voor kiest de haag af te zetten, dan kan dat tussen de 6 à 15 jaar plaatsvinden

Scheren van struweel

Als de struweelhaag en elzensingel door overhangende takken te breed worden, mogen de zijkanten geschoren worden. Een geschoren struweelhaag en hakhoutsingel vormt doorgaans een nog dichters landschapselement.

Voorbeeld van een struweelhaag met geschoren zijkant (Etten, Tappenweg juli 2013)

Solitaire bomen

Geen beheer; mogelijk opkronen indien laaghangende takken hinder veroorzaken aan landbouwvoertuigen.

Scheerhaag

De scheerhaag wordt jaarlijks één of meerdere keren geschoren om deze op de wenselijke hoogte en in de wenselijke breedte te houden.

Hoogstam fruitbomen

Het snoeien van fruitbomen wordt al eeuwen toegepast. Het snoeien van de fruitboom in de jeugdfase wordt de vormsnoei genoemd. De vormsnoei zorgt voor een bepaald model. Wanneer dat model is bereikt volgt de onderhoudssnoei. Ook kunnen fruitbomen op verschillende manieren gesnoeid worden. Bijvoorbeeld met als doel productie of als doel het landschappelijk beeld. Landschapsbeheer Gelderland geeft basiscursussen voor het snoeien van hoogstamfruit.

Vormsnoei

De vormsnoei is vooral belangrijk bij de jonge bomen. Elke soort heeft zijn eigen specifieke vorm. Bij de appel wordt over het algemeen een bolvorm aangehouden zonder harttak. Peren vormen van nature meer een kroon met een harttak. Deze kroon krijgt meer een piramidale vorm. Nadat de fruitboom is aangeplant is het belangrijk direct de eerste vormsnoei toe te passen. Uit het gestel worden vaak niet meer dan 4 gesteltakken aangehouden, de overige takken kunnen worden weggesnoeid. Afhankelijk van de soort kunt u kiezen voor het behouden of weghalen van de harttak.

Onderhoudssnoei

Fruitbomen kunnen het beste jaarlijks gesnoeid worden. Het gaat daarbij om vervanging van minder vitaal, afgedragen vruchthout, het verwijderen van ziek hout en het verwijderen van verkeerd geplaatste nieuwe scheuten. In een regelmatig onderhouden, vitale hoogstamfruitboom zullen elk jaar nieuwe scheuten ontstaan. Een deel kan worden gehandhaafd en gebruikt als nieuwe vruchttakken. Een ander deel dient te worden verwijderd.

Verdieping:

www.landschapsbeheergelderland.nl